

8. Get'manchuk A. Rossija na «postsovetskom prostranstve»: skoree monstr, chem model' / A.Get'manchuk // Russkij vopros. – 2010. – №3.

9. Gorbulin V. Jevropejs'ka bezpeka: mozhlyvyj shljah poslabyty vyklyky i zagrozy / V.Gorbulin, O.Lytyvnenko // Dzerkalo tyzhnja. – 2009. – №43. – 7–13 lystopada.

10. Dzhekson B. Vyrvatysja z postradjans'koi' napivtemrjavy abo pro problemy interpretacii' postradjans'kyh derzhav u zahidnij polityci / B.Dzhekson // Den'. – 2013. – №89.

11. Dugin A. Osnovy geopolitiki. Geopoliticheskoe budushhee Rossii / A.Dugin. – M. : Arktojeja, 1997. – 608 s.

12. Karabeshkin L. Vneshnepoliticheskie strategii postsovetskikh stran i politika Rossii / L.Karabeshkin // EJel. – 2012. – №2 (15). – S.51–61

13. Kissindzher G. Diplomatiya // Per. s angl. V.V. L'vova. – M. : Ladomir, 1997. – 848 s.

14. Kirjakov P.O. Ukrai'na v Rosijs'kyh geopolitychnykh koncepcijah [Elektronnyj resurs] / P.O. Kirjakov, K.Je. Luskalova, V.I. Lytyvnenko // Geopolityka i geostrategija. – Rezhym dostupu: <http://old.niss.gov.ua/book/panorama/kiryak.htm>

15. Koval'chuk A. Jevoljucija rossijskikh podhodov k mnogostoronnemu vzaimodejstvu na postsovetskom prostranstve (1991–2012) / A.Koval'chuk // Vestnik MGIMO–Universiteta. – 2014. – №1. – S.23–30.

16. Koncepcija vneshnej polityki Rossijskoj Federacii [Elektronnyj resurs] // Rezhim dostupa: <http://www.mid.ru/bdomp/ns-osndoc.ns-f/e2f289bea62097f9c325787a0034c255/c32577ca0017434944257b160051bf7f>

17. Kudrjavcev I.S. Postsovetskoje prostranstvo kak otdel'nyj region: integracionnye perspektivy / I.S. Kudrjavcev // Izvestija Rossijskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta im. A.I. Gercena. – 2011. – №130. – S.260–265.

18. Kulyk V. Rosijs'ka polityka na postradjans'komu prostori [Elektronnyj resurs] / V.Kulik // Analiticheskoe setevoe izdanie centra issledovanija problem grazhdanskogo obshhestva. – Rezhim dostupu: <http://politika.org.ua/?p=1953>

19. Pereboev V.S. Integracionnaja politika Rossii na postsovetskom prostranstve: jetapy i strategija [Elektronnyj resurs] / V.S. Pereboev // Rezhim dostupa: <http://www.regconf.hse.ru/.../0e65c6d1166d75fbacefba4d3f87b>

20. Rybkin I. Bezopasnyj mir dlja Rossii (Sovet bezopasnosti RF). – M., 1997. – 21 s.

21. Strategija dlja Rossii – 2. Tezisy Soveta po vneshnej i oboronnoj politike // Nezavisimaja gazeta. – 1994. – 27 maja.

22. Strategija Rossii v XXI veke: analiz situacii i nekotorye predlozhenija (Strategija–3). Tezisy Soveta po vneshnej i oboronnoj politike // Nezavisimaja gazeta. – 1998. – 19 ijulja.

23. Struzhkin Je. Rosija hovaje SND [Elektronnyj resurs] / Je.Struzhkin // Finansy. – Rezhym dostupu: <http://news.finance.ua/ua/~2/0/all/2014/03/3–1/322503>

24. Torgovec' O. «A Rosija – luchshe vsjeh» [Elektronnyj resurs] / O.Torgovec' // Tyzhden'. – 2011. – 30 (195). – Rezhym dostupu: <http://tyzhden.ua/Politics/26881>

Zdorovega M.V., Political Science, Department of Political Science Assistant, National University «Lviv Polytechnic» (Ukraine, Lviv), zdorovega.m@gmail.com

Features of the foreign policy of the Russian Federation on the post-Soviet states

Features of Russia's foreign policy on the post-Soviet states are reviewed in the article. The basic geopolitical trends of the post-Soviet space, which are enshrined in the regulative document «Russia's Strategic Course toward Members of the Commonwealth of Independent State» are discussed. The basic approaches to the «imperial» status of Russia are described. The key areas of geopolitical influence of Russia on post-Soviet countries such as energetic, economic, migration and information policy, support of separatism, strengthening the orientation differences are identified and analyzed. It is concluded that the influence of Russia's foreign policy on Post-Soviet states, is mainly for the purpose of restoring neo-imperial ambitions of Russia, and in an objective sense, this is a factor of consolidation of the post-Soviet societies to a common threat, and the factor of forming national consciousness of many of them and strengthen the sovereignty of those states.

Keywords: CIS, CFE, GUAM, EAEC, SC, post-Soviet states, post-Soviet societies, foreign policy, integration.

Zdorovega M.V., кандидат политических наук, ассистент кафедры политологии, Национальный университет «Львовская политехника» (Украина, Львов), zdorovega.m@gmail.com

Особенности внешней политики Российской Федерации относительно постсоветских государств

Рассмотрены особенности внешней политики Российской Федерации относительно постсоветских государств. Соответственно к «Стратегическому курсу России с государствами-участниками Союза Независимых Государств» наведено основные геополитические тенденции России на постсоветском пространстве. Приведены основные подходы относительно так называемого «имперского» статуса России. Определено и проанализировано основные сферы геополитического влияния России на постсоветские страны – энергетическую, экономическую, миграционную и информационную политики, поддержки сепаратистских настроений населения, усиления ценностно-ориентационных расхождений. Сделан вывод о том, что внешнеполитические влияния России на постсоветские государства, по большей части с целью возобновления ее неимперских амбиций, в объективном смысле выступают фактором консолидации постсоветских обществ перед общей угрозой их суверенности и формирования национального сознания многих из них.

Ключевые слова: СНГ, ГУАМ, СерАзЭС, ОДКБ, постсоветские государства, постсоветские общества, внешняя политика, интеграция.

* * *

УДК 327.7(5–12)(1–612)

Ковтун О.Ю.

кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних організацій і дипломатичної служби, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ)

Довгай Т.О.

студент, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), tarasdovgai@gmail.com

АСЕАН у світовій політиці

Досліджено роль та місце регіональної організації Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) у світовій політиці. В сучасних умовах розвитку регіональної системи міжнародних відносин перед АСЕАН з особливою актуальністю постає задача визначення зовнішньополітичних пріоритетів і угодственої механізми співробітництва в рамках об'єднання. У цьому контексті одним із важливих наукових завдань стає дослідження стану перспектив співпраці з великими державами.

Ключові слова: світова політика, АСЕАН, інтеграція, безпека, США, Китай, організація, Південно-Східна Азія, співпраця.

Утворення Асоціації країн Південно-Східної Азії (АСЕАН) було наслідком закономірного розвитку процесів регіонального зближення та низки зусиль з боку держав і політичних лідерів, що сприяло їх об'єднанню з економічної та політичної точки зору, а також значною мірою забезпечило підвищення рівня регіональної безпеки в Південно-Східній Азії (ПСА). Воно відобразило об'єктивну тенденцію до інтернаціоналізації переважно в господарському плані, оскільки об'єднуючись країни даного регіону могли значно успішніше конкурувати на світовому ринку, аніж поодиноці. Подібний чинник є справедливим і для безпекової складової, оскільки наявність численних внутрішніх конфліктів та зовнішніх загроз в рамках біполярного протистояння і з боку інших позарегіональних акторів стимулювала дані країни до знаходження спільних інтересів.

Перші роки незалежності країн ПСА характеризувалися внутрішньою нестабільністю, спричиною етнічними, релігійними й соціальними чинниками, що проявлялися, зокрема в діяльності сепаратистських угруповань та партизанських загонів. Не меншу загрозу несли взаємні територіальні претензії регіональних держав. Так, утворення Малайзії не було визнане Філіппінами та Індонезією, окрім того 1963 р. остання, за підтримки Китаю, офіційно оголосила про початок політики «кон-

фронтації з Малайзією». Окрім того, потенційну зовнішню загрозу для держав ПСА несли конфлікти в Індокитаї за участю Франції, а згодом і Сполучених Штатів Америки (США), що могли спричинити втручання до їх внутрішніх справ.

Складність ситуації викликала необхідність створення нової регіональної організації, якою стала АСЕАН, заснована 8 серпня 1967 р. До складу організації ввійшли 6 держав ПСА – Індонезія, Малайзія, Сінгапур, Філіппіни, Таїланд, Бруней. В другій половині 1980-х – 1990-х рр. до діалогу з АСЕАН долучилися Російська Федерація (РФ), Південна Корея (РК), США, Японія, Австралія, Канада, Нова Зеландія. Пріоритетами Асоціації були розвиток співробітництва країн-членів в соціально-економічній і культурній сферах для прискорення темпів їх господарського розвитку, соціокультурного прогресу, підвищення стандарту життя, а також зміцнення миру і стабільності в регіоні.

Наприкінці 1980-х рр. АСЕАН висунула концепцію всеохоплюючої безпеки, яка включала не лише питання стратегічного характеру щодо архітектури регіональної безпеки в умовах біполярного протистояння, але й закладала основи для довгострокового економічного співробітництва в рамках Співтовариства.

Девальвація ролі чинників біполярного протистояння в АТР наприкінці 1980-х – на початку 1990-х років спричинила не лише трансформацію традиційних форматів регіональної безпеки, а й вказала на необхідність пошуку нових моделей діяльності АСЕАН. Перша з них може бути окреслена як «розширення». Такий формат містить два суттєвих аспекти. Першим з них є розширення територіальних меж самої Асоціації в рамках ПСА, насамперед на країни Індокитаю та М'янму, наміри щодо якого актуалізувалися ще на початку 1980-х років. Іншим являється розширення співробітництва АСЕАН з регіональними акторами, насамперед з КНР, Японією та РК. Зазначимо, що даний проект просувався в рамках об'єднання Малайзією, складаючи певну противагу позиції Індонезії, що спиралася на перший підхід. Окрім того, в рамках даного концепту планувалося розширення взаємодії зі США, Австралією та Новою Зеландією, насамперед, в Азійсько-Тихоокеанському економічному співробітництві (АТЕС). Другу модель доцільно визначити як «поглиблення», тобто подальшу інтеграцію в рамках існуючих форматів АСЕАН, передовсім, в економічному та безпековому аспектах.

Слід зазначити, що жодна із концепцій не віднайшла втілення в кроках АСЕАН в чистому вигляді, оскільки аналіз політичної лінії Співтовариства в даний період демонструє, що остання формувалася як комбінація окремих аспектів усіх перелічених моделей. Так, друга половина 1990-х років може бути охарактеризована як доба активного розширення організації, оскільки в цей час до неї долучилися В'єтнам (1995), Лаос та М'янма (1997), а також Камбоджа (1999). Водночас, перетворення АСЕАН з «шістки» на «десятку» потребувало зусиль з боку нових членів щодо діяльності в рамках Співтовариства задля чого був використаний концепт «різношвидкісної інтеграції», який вписувався в ідеологію «Асеанівського шляху». З іншого боку, втілення віднайшов аспект поглиблення, насамперед, у формуванні Зони вільної торгівлі (АФТА), Єдиного інвестиційного простору (АІА) та промислового співробітництва

(АІКО), відповідно до договорів, укладених 1992 року на саміті в Сінгапурі [5]. Дані угоди передбачали запуск ЗВТ й інших спільних економічних механізмів в рамках «шістки» до 2002 року. Новим членам АСЕАН надавався кількарічний перехідний період, що розпочинався після приєднання останніх до відповідних угод. Економічна криза 1997–1998 рр., а також загальносвітова економічна нестабільність кінця 1990-х – початку 2000-х рр. знизили темпи інтеграції, через що ЗВТ в рамках АСЕАН-6 запрацювала лише 2010 року.

Незважаючи на значну різницю рівнів економічного розвитку країн-членів Асоціації та порівняно низькі темпи інтеграції, асеанівська ЗВТ не може бути охарактеризована як неуспіх, оскільки показник внутрішньозональної торгівлі сягав станом на 2011 рік понад 25%, що є першим результатом серед об'єднань, які включають країни, що розвиваються. Це ілюструє зростання взаємозалежності в рамках АСЕАН, яке слугує чинником зниження рівня регіональної конфліктності [5]. Іншим подібним фактором є підвищення рівня розвитку бідніших країн-членів Асоціації, що свідчить про реалізацію концепту всеохоплюючої інтеграції в рамках Співтовариства.

Прояви «поглиблення» і «розширення» можна спостерігати й у безпековій сфері. Регіональний безпековий діалог розглядався АСЕАН як засіб перетворення її з субрегіональної організації на регіональну. Так, 1990 р. були започатковані регулярні зустрічі, обміни та консультації, а також спільні заходи з військово-морської розвідки і захисту морських комунікацій.

У 1993 р. було прийнято рішення щодо створення консультативного органу координації політики безпеки – регіонального форуму країн АСЕАН – Азійського регіонального форуму (АРФ), який опікувався питаннями безпеки, розглядом пропозицій країн-членів або спостерігачів. В рамках АРФ передбачалося проведення моніторингу ядерного нерозповсюдження, заходів взаємної довіри, превентивної дипломатії, створення регіонального центру стратегічних досліджень і врегулювання конфліктів.

У 1994 р. в Бангкоку відбулося перше офіційне засідання АРФ за участю представників Брунею, Індонезії, Малайзії, Таїланду, Сінгапуру, Філіппін, країн-партнерів з діалогу – США, Канади, Японії, Республіки Корея, Австралії, Нової Зеландії, а також п'яти інших країн АТР – КНР, РФ, В'єтнаму, Лаосу, Папуа-Нової Гвінеї. Тоді були створені офіційні структури регіональної безпеки, що стало початком її інституціоналізації. Зауважимо, що саме внаслідок переговорів в рамках АРФ 15 грудня 1995 року країни АСЕАН-10 уклали Договір про створення в ПСА зони, вільної від ядерної зброї, який набув чинності 27 березня 1997 року. Окрім того, п'ять ядерних країн, статус яких стверджений ДНЯЗ, зобов'язалися відповідно до Протоколу до даного Договору не застосовувати та не погрожувати застосуванням ядерної зброї проти будь-якої з країн-учасниць АСЕАН.

Одним із основних шляхів посилення впливу АСЕАН та АРФ на безпеку регіональної системи вбачалося в розширенні кола країн-учасниць об'єднання. Зокрема, вступ Камбоджі до складу Асоціації, запланований на 1997 рік, був відкладений на 1999 рік до вирішення політичної кризи та повернення до влади короля Нородо-

маСіанука, що відбулося за посередництвом АСЕАН. До того ж, саме за участі Співтовариства відбулося камбоджійське врегулювання 1989 року, що сприяло зростанню його авторитету.

1990–ті рр. були позначені зростанням міжнародних зв'язків АСЕАН із розвитку безпекового діалогу. Так, з 1996 р. були започатковані зустрічі в форматі «Азія – Європа» (АСМ), а з 1998 р. – з провідними регіональними суб'єктами (США, КНР, РФ, Індією, Японією, Австралією та Новою Зеландією) в рамках Східноазійських самітів (САС). У цьому відношенні суттєвим є й відхід АСЕАН від виключно економічних відносин з Японією. Зокрема, представники об'єднання в цілому позитивно оцінили висловлювання тогочасного Прем'єр-міністра Японії Р.Хасімото в Сінгапурі в січні 1997 р. щодо «більшої концентрації зв'язків між Японією і АСЕАН на політиці, а не на економіці». Окрім того, 1995 р. був підписаний договір про взаємні консультації у випадку загроз безпеці між Індонезією і Австралією [8]. Це є свідченням того, що Південно-Тихоокеанський регіон є також сферою інтересів АСЕАН, особливо його найбільша держава – Австралія. Причому співробітництво в двосторонньому форматі сприяло пов'язанню Індонезію (одну з найбільш нестабільних країн АСЕАН) безпековими гарантіями з Австралією й перетворенню останньої на одного з гарантів стабільності АСЕАН.

Перша декада XXI століття в розвитку АСЕАН ознаменувалася розширенням безпекової складової в діяльності цього об'єднання. З 2002 року центральне місце в роботі АРФ займають питання протидії тероризму. Так, 2003 року за ініціативою Індонезії, Малайзії і Філіппін було створено Регіональний антитерористичний центр. Правовою основою для подальшого прогресу в даній галузі стала Спільна декларація про контртерористичне співробітництво, ухвалена того ж року. Окрім того, на X сесії АРФ були визначені напрямки співпраці країн-членів Асоціації зі створення системи регіональної безпеки, зокрема, поглиблення заходів взаємної довіри в АТР, боротьби з тероризмом та міжнародно злочинністю, сприяння режиму ядерного нерозповсюдження, широкого використання превентивної дипломатії та розширення співробітництва з регіональними і глобальними організаціями. Суттєве значення в цьому плані мало також підписання спільних документів щодо співпраці в безпековій галузі зі США, КНР та РФ, яке припало на 2002–2005 рр.

Разом з тим, динаміка регіонального політичного процесу на початку 2000–них років засвідчила необхідність подальшої концентрації зусиль країн АСЕАН, в АРФ й інших форматах, у рамках котрих обговорюються, зокрема, й безпекові питання, з точки зору врегулювання стратегічно важливих проблем міжнародної безпеки, серед яких варто зазначити Корейську проблему, вирішення питання Східного Тимору, продовольчої та демографічної криз, а також глобальних кліматичних змін та їх наслідків.

У листопаді 2007 р. у Сінгапурі відбулись урочистості з нагоди 10-річчя співробітництва у форматі «АСЕАН+3». Сінгапурський саміт закінчився серією зустрічей з партнерами по діалогу у форматі «АСЕАН+3», «АСЕАН+1», а також III Східноазійським самітом. Для посилення своїх позицій АСЕАН створює більш ширші регіональні чи міжрегіональні структури співробітництва

на засадах «концентричних кіл». Логіка тут така: напрошуючи інтеграційні зусилля щодо співробітництва в середині АСЕАН, ця група країн може ефективно вступати до більш ширших регіональних об'єднань (наприклад, Східноазійське співтовариство), а ті, в свою чергу, можуть сприяти просуванню інтересів АСЕАН в АТР на багатосторонньому рівні. Міністр закордонних справ КНР Лі Чжаосін, виступаючи на нараді глав МЗС «АСЕАН+3» в Куала-Лумпурі (2007 р.), зробив ретроспективний погляд на досягнутий прогрес у співпраці АСЕАН за формулою «10+3». Зокрема було зазначено, що за останні десять років співпраця в рамках «АСЕАН+3» досягла значного розвитку як за своїми масштабами, так і за глибиною: досягнуто значних результатів, покращено клімат розвитку регіону Східної Азії, зросла в цілому сукупна потужність регіону, все це принесло всім країнам регіону реальні вигоди. Китайською стороною було висунуто пропозицію з чотирьох пунктів стосовно виявлення потенціалу співпраці за формулою «10+3». По-перше, підняти на новий рівень співпрацю, використовуючи шанс десятилітнього ювілею «АСЕАН+3». По-друге, зміцнювати зв'язок у середині «АСЕАН+3» для досягнення рівноваги сил, наполягаючи на виявленні провідної ролі АСЕАН в процесі сприяння багатосторонньої співпраці, одночасно використовувати переваги Китаю, Японії і Республіки Корея. По-третє, невпинно розширювати сфери ділової співпраці. По-четверте, просувати будівництво співтовариства АСЕАН з опорою на формулу «10+3» і вітати надання сприяння з боку саміту та інших механізмів східноазійської співпраці.

Незаперечним успіхом інтеграції в рамках АСЕАН стало ухвалення на XIII саміті Асоціації Статуту, який вступив в силу в грудні 2008 року. В основу даного документу покладена ідея всеохоплюючої інтеграції, побудована на концепції «переливу», відповідно до якої економічна інтеграція має стати базисом для подальшого поглиблення співпраці в різних сферах, насамперед в політичній та безпековій.

Водночас, дестабілізуючу роль в Північно-Східній Азії та ПСА продовжують відігравати територіальні суперечки країн АСЕАН з КНР. Ці латентні конфлікти сприяють посиленню США в регіоні, оскільки більшість країн об'єднання розглядає їх військову присутність, провідного союзника в АНЗЮС – Австралії, а також політичну підтримку Японії як протипази КНР. Причиною цього стало посилення впливу КНР на держави регіону, до чого могла додатися гонка військово-морських озброєнь між КНР і Індією у Індійському океані, з огляду на боротьбу за регіональне лідерство між ними. Відтак, АСЕАН стала гарантом безпеки, сприяючи, зокрема, нормалізації відносин держав ПСА з КНР, передусім, в рамках формату «АСЕАН+3» [7]. З іншого боку, активний розвиток американсько-китайсько-безпекового співробітництва сприймається азійськими союзниками США як загроза їх національним інтересам, оскільки видається намаганням повернення до біполярності в регіональній системі.

Отже, АСЕАН наразі швидко перетворюється на свого роду локомотив економічної інтеграції в АТР завдяки наявності великого й досить місткого ринку, який здатний скласти конкуренцію як американській, так і європейській економічним зонам, що, в свою чергу,

приваблює країни Східної Азії, зокрема найбільш перспективні щодо своїх інтеграційних можливостей – Японію, Китай і Південну Корею.

Аналіз факторів, що впливають на сучасний стан взаємовідносин у форматі «АСЕАН+3», дозволяє констатувати, що країни поділяють зацікавленість у підтримці миру, безпеки і стабільності як на глобальному рівні, так і в регіоні. Баланс факторів, які визначають роль і «питому вагу» держав і міждержавних об'єднань в АТР перетворює АСЕАН на ефективний механізм регіональної безпеки, який сприяє якісному зростанню її рівня. Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. АСЕАН перетворився з об'єкту біполярного протистояння самостійний центр сили в ПСА, з котрим змушені рахуватися більшість позарегіональних акторів.

Список використаних джерел

1. ASEAN Regional Security: The Threats Facing it and the Way Forward [Електронний ресурс] / Official page // ASEAN Secretariat. – 2006. – Режим доступу: <http://www.asean.org/news/item/asean-regional-security-the-threats-facing-it-and-the-way-forward-by-asean-secretariat-2>.
2. Darum M. Unity for the sake of the people: Rethinking ASEAN's essence as a regional organization [Електронний ресурс] / Mikaella Darum // International Association for Political Science Students. – 2014. – Режим доступу: <http://iapss.org/index.php/articles/item/195-unity-for-the-sake-of-the-people-rethinking-asean-s-essence-as-a-regional-organization>.
3. Kurlantzick J. ASEAN's Future and Asian Integration [Електронний ресурс] / Joshua Kurlantzick // Council on Foreign Relations. – 2012. – Режим доступу: <http://www.cfr.org/asia-and-pacific/aseans-future-asian-integration/p29247>.
4. АСЕАН в системе международных экономических отношений / С.А. Былинjak и др.; РАН. Ин-т востоковедения. – М.: Наука, 1994.
5. АСЕАН: сучасний стан та динаміка розвитку в процесі регіональної економічної інтеграції [Електронний ресурс] // MEIM. – 2009. – Режим доступу: <http://sesia.in.ua/archives/83>.
6. Курнишова Ю. Стан та перспективи формування нової системи регіональної безпеки в Східній Азії [Електронний ресурс] / Ю. Курнишова // Відділ зовнішньополітичних стратегій. – 2009. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/januar2009/1.htm>.
7. Шергін С.О. Геополітична конфігурація регіональних суб'єктів АТР у контексті трансформації міжнародної системи // Науковий вісник Дипломатичної академії України / За заг. ред. Б.І. Гуменюка, Л.С. Тупчійенка, В.Г. Ціватого. – К., 2003. – Вип.9. – Зовнішня політика та дипломатія: історичні традиції, сучасні реалії, перспективи.
8. Шергін С.О. Переборюючи протиріччя. Азійсько-Тихоокеанська дилема: асиметрична інтеграція та регіональна безпека // Політика і час. – 2004. – №7–8.

References

1. ASEAN Regional Security: The Threats Facing it and the Way Forward [Elektronnyj resurs] / Official page // ASEAN Secretariat. – 2006. – Rezhym dostupu: <http://www.asean.org/news/item/asean-regional-security-the-threats-facing-it-and-the-way-forward-by-asean-secretariat-2>.
2. Darum M. Unity for the sake of the people: Rethinking ASEAN's essence as a regional organization [Elektronnyj resurs] / Mikaella Darum // International Association for Political Science Students. – 2014. – Rezhym dostupu: <http://iapss.org/index.php/articles/item/195-unity-for-the-sake-of-the-people-rethinking-asean-s-essence-as-a-regional-organization>.
3. Kurlantzick J. ASEAN's Future and Asian Integration [Elektronnyj resurs] / Joshua Kurlantzick // Council on Foreign Relations. – 2012. – Rezhym dostupu: <http://www.cfr.org/asia-and-pacific/aseans-future-asian-integration/p29247>.
4. ASEAN v sisteme mezhduнародnyh jekonomicheskikh odnoshenij / S.A. Bylinjak i dr.; RAN. In-t vostokovedenija. – M.: Nauka, 1994.
5. ASEAN: suchasnyj stan ta dynamika rozvytku v procesi regional'noi' ekonomichnoi' integracii' [Elektronnyj resurs] // MEIM. – 2009. – Rezhym dostupu: <http://sesia.in.ua/archives/83>.
6. Kurnyshova Ju. Stan ta perspektyvy formuvannja novoi'

systemy regional'noi' bezpeky u Shidnij Azii' [Elektronnyj resurs] / Ju.Kurnyshova // Viddil zovnishn'opolitychnyh strategij. – 2009. – Rezhym dostupu: <http://old.niss.gov.ua/monitor/januar2009/1.htm>.

7. Shergin S.O. Geopolitychna konfiguracija regional'nyh sub'jektiv ATR u konteksti transformacii' miznarodnoi' systemy // Naukovyj visnyk Dyplomatychnoi' akademii' Ukraïny / Za zag. red. B.I. Gumenjuka, L.S. Tupchijenka, V.G. Civatogo. – K., 2003. – Vyp.9. – Zovnishnja polityka ta dyplomatija: istorychni tradycii', suchasni realii', perspektyvy.

8. Shergin S.O. Pereborjujuchy protyrichchja. Azijs'ko-Tyhookeans'ka dylema: asymetrychna integracija ta regional'na bezpeka // Polityka i chas. – 2004. – №7–8.

Kovtun O.Y., Ph.D. in History, Professor, International Organizations and Diplomatic Service Chair, Institute of International Relations Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv);
Dovgai T.O., student, Institute of International Relations Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv), tarasdovgai@gmail.com

ASEAN in world politics

The article is dedicated to the research of the role and status of regional organization ASEAN in the world politics. In the current regional system of international relations development the ASEAN is challenged with the problem of determining the priorities and the improvement of cooperation within the association. Given this, studying the possibilities of cooperation of the organization with big states becomes an important scientific task.

Keywords: world politics, ASEAN, integration, security, USA, China, organization, Southeast Asia, cooperation.

Ковтун Е.Ю., кандидат политических наук, доцент кафедры международных организаций и дипломатической службы, Институт международных отношений Киевского национального университета им. Тараса Шевченко (Украина, Киев);
Довгай Т.А., студент, Институт международных отношений Киевского национального университета им. Тараса Шевченко (Украина, Киев), tarasdovgai@gmail.com

ASEAN в мировой политике

Исследован роль и место региональной организации Ассоциации государств Юго-Восточной Азии (АСЕАН) в мировой политике. В современных реалиях развития региональной системы международных отношений особенно актуальной для АСЕАН становится задача по определению внешнеполитических приоритетов и усовершенствования механизмов сотрудничества в рамках интеграционного объединения. В данном контексте особую важность приобретает исследование возможностей сотрудничества Ассоциации с глобальными и региональными акторами.

Ключевые слова: мировая политика, АСЕАН, интеграция, безопасность, США, Китай, организация, Юго-Восточная Азия, сотрудничество.

* * *

УДК 341.76(73)

Скороход Ю. С.

доктор політичних наук, професор кафедри міжнародних організацій і дипломатичної служби, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ);
Ткаліч Д.А.
студент, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), tkalichdmytro@gmail.com

АМЕРИКАНСЬКИЙ СТИЛЬ ВЕДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ

Досліджено національні особливості переговорного процесу у сучасному світі. Запропоновано базові переговорні моделі, що використовуються дипломатами США. Кожна з них базується на своїх установках і включає різні переговорні інструменти. На основі практичної діяльності дипломатів узагальнено ряд рекомендацій, які сприяють ефективності діалогу з американською стороною.

Ключові слова: переговори, національні особливості, США, переговорні моделі, рекомендації, ефективний діалог.

Зв'язки між державами світу в умовах глобалізації інтенсифікуються, а тому перелік питань, що узгоджуються між ними, розширюється. Ефективність переговорів багато у чому залежить від вміння врахувати національні особливості партнерів. На сьогодні США за-